

Op bezoek bij de

„Artillerie van de

★

Concentratie

zware mortieren

op Lüneburgerheide

★

Juist door deze omstandigheden — de concentratie en de grote „vrijheid” van schieten — kon men er een goede indruk van krijgen welk een machtig wapen de zware mortier eigenlijk is, deze weinig krijgshaftige kachelpijp, waaruit men granaten via een boogje op de vijand afstuurt.

Er werd bijvoorbeeld een bataljonsvuur afgegeven op een bepaald punt in de heide, ongeveer 1.000 meter van de betonbunker, waarin waarnemers zaten. Binnen anderhalve minuut vielen, door 36 stukken afgeschoten, 108 granaten neer, vrijwel allen binnen ongeveer vijftig meter van het doel, achter elkaar door een hel van ontploffingen vormend en een gedreun, dat de bunker deed trillen. Het gaf dezelfde indruk als een concentratie van artillerievuur. Niet voor niets wordt de mortier dan ook wel de „artillerie van de infanterie” genoemd.

Zo'n geconcentreerd vuur werd een dier dagen ook gegeven ter gelegenheid van het bezoek, dat luitenant-generaal J. H. Couzy, commandant van het 1e Legerkorps, aan de oefenende eenheden in Duitsland bracht. Na afloop zei hij: „Inderdaad, het lijkt wel op artillerievuur”, hetgeen voor een artillerist-van-huis-uit als een compliment aan het adres van dit infanteriewapen genoemd kan worden.

Maar het is binnenkort uit met die mortierconcentraties. Wie zich even de nieuwe legerorganisatie voor de geest haalt herinnere zich, dat (nu het bataljon als gevechtseenheid is aangegenomen) de mortierbataljons en compagnieën tot pelotons opgesplitst worden als vuursteun voor het infanteriebataljon. Redenen van tactiek eisen dit nu eenmaal.

„Maar het is jammer”, zei de majoor — voor ingewijden: majoor Schuddebeurs — die in zijn staf-tent over de kaart stond gebogen ter controle van het vuur, dat door de genoemde pelotons werd afgegeven. Hij sprak hiermee de mening uit van velen, die in de loop

Het moment van schieten:
een ellendig harde knal, die de wereld voor de ogen doet trillen

SCHIETOEFENINGEN plegen over het algemeen een statisch geheel te vormen vooral wanneer de eenmaal gekozen opstellingen niet meer verlaten worden, zoals dat het geval was bij de zware mortieren, die in de tweede week van mei tussen het zand en groen van de Lüneburgerheide op de „Ubungsplatz” Munsterlager waren ingegraven. Het bijzondere was hier alleen, dat er een ongewoon grote concentratie zware mortieren was, en wel van een grootte zoals deze op een schietoefening wel niet meer zal voorkomen nu de nieuwe organisatie zich aan het voltrekken is. Naast de stukken van het 102de Zware mortierbataljon van het 1e Legerkorps stonden hier ook opgesteld die van de mortierpelotons van de 41e en 42e Gevechtsgroep en de Zware mortiercompagnie (oude organisatie) van het 43e Regiment infanterie, tezamen 72 stukken vormend, die er in de loop van vijf dagen 4500 granaten uitknalden.

Infanterie"

der jaren het mortierschieten als een vak hebben leren zien, zoals het dat moet zijn voor de artillerist. Toen klonk weer een nieuwe melding door de telefoon in de staf-tent. Een volgend schot werd geregistreerd. Een waaierhoek schoof over de kaart, een paar getallen werden op een papertje gekrabbeld, ergens werd een rode speld in de kaart geprikt. Het schijnt inderdaad een vak apart in de infanterie.

Herdenking

BUITEN scheen de zon. Weer hobbelde de jeep over mulle paden tussen pijnbomen, over oude karresporen op hellende heidevelden. Van een staf-tent naar een vuurregelingscentrum, waar de officier vuurregelaar, tot zijn middel in een schuttersputje staand, de gegevens aan zijn eveneens half ingegraven soldaten-rekenaars doorgeeft. En dan weer van vuurregelingscentrum naar de stukken, diep ingegraven, zorgvuldig gecamoufleerd — nu is er de tijd voor — en voorzien van de „atoomputjes“.

Door de Duitse dorpen van de Lüneburgerheide rijdend zijn de dreunende inslagen van de mortieren de hele dag duidelijk te horen. De bevolking trekt er zich niets van aan. Het merkwaardige is, dat de „Ubungsplatz“ zelf ook nog gedeeltelijk is bevolkt. Maar de boeren werken er rustig door op hun landerijen. Men is het schieten wel gewend. Sedert ongeveer vijftig jaar hebben generaties Duitse artilleristen hier hun eerste praktijk opgedaan. De bevolking is het gewend. Zo kon het gebeuren, dat het 3e peloton van de C-compagnie van het 102e bataljon een stel boeren op de akkers voor de opstellingen zagen lopen. Stop vuren. Er naar toe. U bent toch gewaarschuwd, dat er van 8 tot 5 uur geschoten wordt? De boeren wisten wel wat schieten was, zeiden ze. Dat waren ze hier wel gewend en overigens wisten ze het nog precies uit de oorlog...

Het is merkwaardig door de Duitse dorpen te komen, waar in een halve eeuw de schoten zijn gehoord die tweemaal een oorlog hebben voorbereid. Het is merkwaardiger er te rijden op

„Waarde 3300 gulden“ staat op deze „kachelpijp“, waarmee overigens over een afstand van 4,5 km een zeer nauwkeurig vuur kan worden afgegeven met de brisantgranaten van 12 kg elk. De looŕ van deze zware mortier 4.2 inch is voorzien van trekken en velden

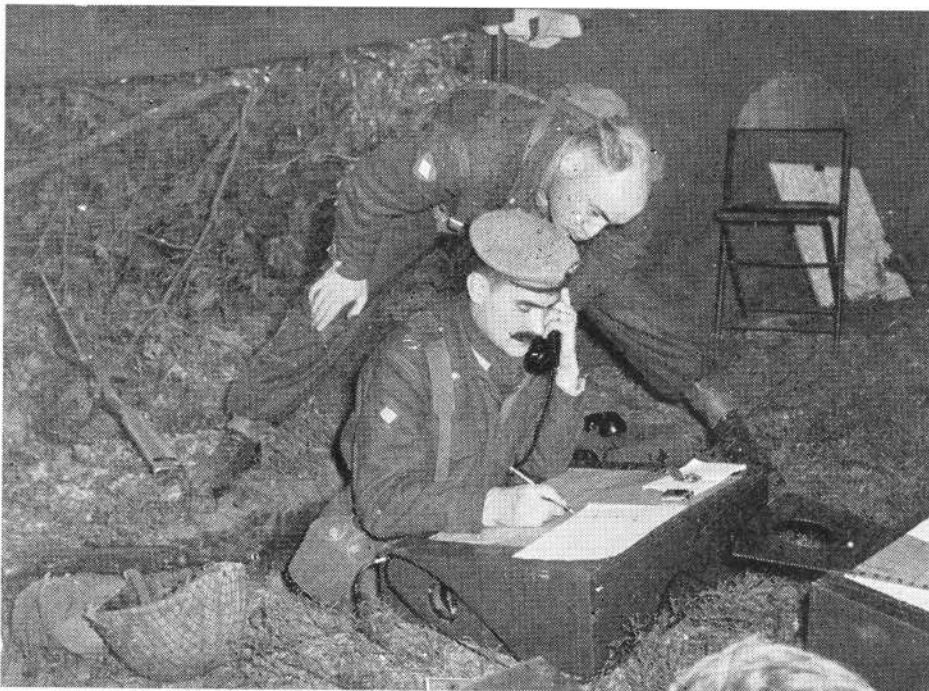
De waarnemers in een bunker kijken waar de granaten vallen

Majoor Schuddebeurs: mortierschieten, een apart vak

Commandant C.-Cie 102 Zware mortierbataljon, elt. Fernig, kijkt maar half tevreden naar het schietresultaat, dat vuurregelaar tlt. Elshout dóórgebeld krijgt

zonnige mei-dagen, terwijl in Nederland de doden worden herdacht en de bevrijding wordt gevierd. En juist deze merkwaardigheid maakte het belangrijk dat de Nederlandse soldaten de gelegenheid geboden werd het nabijgelegen herdenkingscentrum Bergen Belsen — het vroegere concentratiekamp — te bezoeken op zondag 5 mei. Want degenen, die de oorlog niet bewust hebben meegemaakt, kunnen misschien afstand nemen tot deze zaken en zich positief afwenden van de inhumaniteit, zoals thans ook een sterke stroming schijnt te zijn onder de Duitse jeugd. Daar dreunen de inslagen weer over de heide, ten teken dat men opnieuw strijdbaar moet zijn.

„Vegetatie”

„VEGETATIE” stond er op een klein bordje langs de kant van de asfaltweg en het pijltje wees naar een rul pad. De toegangsweg tot de opstellingen van het 102e. Nog vier van zulke bordjes en tussen de bomen zijn staf-tenten te zien. Hier is het centrum van de schietoefening. In de tent van de commandant, luitenant-kolonel J. H. T. de Roo, hangt een portret van het Koninklijk paar tegen de zeildoeken wand.

In de andere tent staan officieren op kaarten te turen en aan telefoons te zwengelen. Verderop in de bosrand begint de rij opstellingen. Vuurwerkers tellen de ladingen. Sergeanten schreeuwen hun vuurbevelen. Ergens zakt weer met een zuigend geluid een granaat in de loop en een ellendige harde knal volgt.

Het is vrij statisch, zoals schietoefeningen plegen te zijn. Is er dan geen nieuws? Zeker! Zal iemand de veertien hangerige uren vergeten die het geduurd heeft voor men met de wagen uit Nederland ter plaatse was? En werd er niet gefluisterd dat de dominee zelfs niet wakker was geworden van stokslagen op zijn deur zodat hij nog maar nèt, nèt meekon? En laat iemand het maar ongemerkt voorbijgaan dat zijn was-water in zijn helm 's ochtends bevroren bleek te zijn, en dat ook de veldfles gratis ijs leverde en dat overdag toch de zon warm scheen, en dat er maar een paar uur gepassagierd mocht worden en dat je toch wat mee naar huis moest nemen ten teken van het buitenlands verblijf, zodat het maar een metalen Dom van Keulen werd voor vijf mark? En dan die 14 uren terug, de 11e mei...!

